

Savivaldybių žinios



LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 10 (679)

2014 m. kovo 29 d.
Kaina 2,25 Lt
Išeina šeštadieniais

Marijampolės vardo susigrąžinimo 25-metis

Marijampoliečiai miesto vardo sugrįžimo sukaktį pasitiko ne tik Laisvės ir laimės varpo dūžiais, bet ir turininga kultūros renginių programa

4–5 p.



1989 m. kovo 12 d. pirmą kartą dar sovietinėje Lietuvoje surengtas referendumas dėl miesto vardo. Gyventojų pasirinkimas buvo aiškus – istorinis Marijampolės vardas turi būti sugrąžintas. (SŪDUVOS fotoklubo nario Romo Rusteikos nuotr.)

Marijampolės vardo sugrįžimas pasveikintas Laisvės ir laimės varpo dūžiais, – varpą „prakalbino“ Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Marijampolės miesto ir rajono 1-osios tarybos pirmininkas Stasys Daugėla

Didžiųjų miestų merai inicijuoja įstatymų pakeitimus

Septynių didžiųjų savivaldybių vadovai Panevėžyje vykusiame forume nutarė kreiptis į Vyriausybę, kad būtų pakeisti Koncesijos ir Švietimo įstatymai

7 p.

Dalia Štraupaitė – Utenos regiono plėtros tarybos pirmininkė

Utenos regiono plėtros tarybos posėdyje aptartos regiono savivaldybėms aktualios problemos ir išrinkta nauja tarybos vadovybė

11 p.

Impulsai pasienio regiono ekonomikai

Seimo narės Kristinos Miškinienės įžvalgos apie Alytaus apskrities problemas po regioninės konferencijos-apskritojo stalo diskusijos

15 p.



97713921246006

MARIJAMPOLĖS VARDO SUSIGRAŽINIMO 25-METIS



Kino teatre „Spindulys“ pristatyti ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų kūrybinių darbų „Atvirukas mano miestui“ kūriniai

SAULĖTĄ KOVO 21-AJĄ MARIJAMPOLĖJE VYKO RENGINIAI, KURIŲ MOTO – „LAISVAS VARDAS – MARIJAMPOLĖ“, SKIRTI ISTORINIO VARDO SUSIGRAŽINIMO 25-MEČIUI.

Pusiaudienį J. Basanavičiaus aikštėje susirinkus miestelėnams Marijampolės vardo sugrįžimas pasveikintas Laisvės ir laimės varpo dūžiais. Prie centrinio pašto pastato kabantį varpą 25 kartus „prakalbino“ Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Marijampolės miesto ir rajono 1-osios tarybos pirmininkas Stasys Daugėla.

Vėliau vyko iškilmingas savivaldybės tarybos posėdis, kurio metu prisiminta miesto vardo ir miesto istorija. Įdomų pranešimą skaitė vietos istorikas Jonas Gustaitis, kuris teigė, kad Marijampolės nereikia dirbtinai išaukštinti, nes šis miestas jau yra šlovingas kaip XX a. pradžios lietuvių tautos lopšys. Posėdyje buvo pademonstruoti archyviniai vaizdo kadrai iš to meto, kai buvę kapsukiečiai reiškė norą atgauti prarastą miesto vardą.



Švento Jurgio ordinais apdovanotas dabartinis Vyriausybės atstovas Marijampolės apskrityje P. Uleckas ir buvęs ilgametis Marijampolės kolegijos pedagogas V. Viliūnas. Švento Jurgio medaliai įteikti buvusiems Sąjūdžio aktyvistams S. Daugėlai ir V. Šneideriui

Šventės proga Marijampolės meras Vidmantas Brazys įteikė savivaldybės apdovanojimus aktyviausiems minimo istorinio virsmo „kaltininkams“. Marijampolės globėjo Švento Jurgio ordinais apdovanotas dabartinis Vyriausybės atstovas Marijampolės apskrityje Paulius Uleckas ir buvęs ilgametis Marijampolės kolegijos pedagogas Vytautas Viliūnas. Švento Jurgio medaliai įteikti buvusiems Sąjūdžio aktyvistams Stasiui Daugėlai ir Vytautui Šneideriui.

Iškilmingame posėdyje marijampoliečiai sulaukė svečių: teisingumo ministro Juozo Bernatonio, europarlamentaro Zigmanto Balčyčio, Seimo nario Albino Mitrulevičiaus, sostinės mero Artūro Zuoko, kaimyninės Kazlų Rūdos savivaldybės atstovų.

Vakare visuomenė buvo pakviesta į šventinį koncertą „Dainuoju Marijampolei“ kultūros centre. Jame koncertavo gabiausias Marijampolės muzikuojantis jaunimas. Koncerte apdovanotos raštingiausios marijampolietės, konkurso „Marijampolė rašo diktantą“ nugalėtojos. Prizus Aušrinei Urbonienei ir Rūtai Bielytei įteikė renginyje dalyvavęs šalies premjeras Algirdas Butkevičius, meras V. Brazys, administracijos direktorius Metas Ražinskas ir savivaldybės vyriausioji kalbos tvarkytoja Marija Žvinakevičienė.

Šiam istoriniam faktui įprasminti buvo skirta ir daugiau kultūros renginių. Kovo 12-ąją atidarytos net trys parodos. Kino teatre „Spindulys“ pristatyti ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų kūrybinių darbų „Atvirukas mano miestui“ kūriniai. Sūduvos fotoklubo nariai pakvietė į savo darbų parodą Petro Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje. Čia eksponuojama per 50 istorinių ir nūdienės Marijampolės fotografijų, atspindinčių 25 metų senumo įvykių dvasią ir pasikeitusį šiuolaikinį miesto veidą. Parodoje galima išvysti Romo Rusteikos, Vytauto Žukausko, Valentino Juraičio ir kitų autorių niekur iki tol nerodytus kadrus. Marijampolės dailės mokyklos ugdytiniai taip pat surengė kūrybinių darbų konkurso „Marijam-

pole, taip matome tave“ parodą kultūros centre. Šia proga organizatoriai nepatingėjo iš fondų ištraukti ir tuomečio Kapsuko miesto dailės mokyklos ugdytinių darbus ir tuo maloniai nustebinti parodos lankytojus.

Kovo 13-ąją Kraštotyros muziejuje profesionalūs istorikai ir moksleiviai istorinėje-mokslinėje konferencijoje gvildeno miesto ištakų ir vystymosi, vardų kaitos ir kultūros paveldo temas. Kovo 19 d. miesto jaunimas ir jam prijaučiantieji restorane „Pizza Jazz“ žinias apie miestą tikrino viktorinoje-intelektualiajame protų mūšyje.

Pasak kultūros renginių organizavimo darbo grupės vadovo, savivaldybės mero pavaduotojo Sigito Valančiaus, vardo sugrįžimo sukakčiai bus dedikuota ir didžioji miesto šventė „Miesto dienos 2014“, vyksianti gegužės 30–birželio 1 d.

Prieš 25 metus, 1989 m. kovo 21 d., buvo pakeistas Kapsuko miesto ir rajono pavadinimas ir gražintas senasis Marijampolės vardas. Istoriniam vardui sugrįžti didelės reikšmės turėjo 1989 m. kovo 12 d. pirmą kartą dar sovietinėje Lietuvoje surengtas referendumas, kai gyventojai balsavo, ar gražinti senąjį Marijampolės vardą, ar ir toliau miestą vadinti Kapsuku. Gyventojų pasirinkimas buvo aiškus – istorinis Marijampolės vardas turi būti sugražintas. Šis jubiliejus svar-



Pranešimų skaitė istorikas J. Gustaitis. Jis teigė, kad Marijampolės nereikia dirbtinai išaukštinti, nes šis miestas jau yra šlovingas kaip XX a. pradžios lietuvių tautos lopšys

bus marijampoliečiams, nes prieš ketvirtį amžiaus visuomenė susigrąžino sovietmečiu sąmoningai ištrintą savo praeities dalį. Tai buvo svarbus įvykis, parodęs aktyvią bendruomenės poziciją ir marijampoliečių valią sugražinant miestui prarastą vardą.

SEIMO PIRMININKĖS VIZITAS

Prieš miesto šventę Marijampolėje lankėsi Seimo Pirmininkė Loretą Graužinienė ir pirmininko pavaduotojas Vydas Gedvilas. Seimo vadovai susitiko su Marijampolės meru Vidmantu Brazium, mero pavaduotojais Sigitu Valančiumi ir Gintautu Stankevičiumi, administracijos direktoriumi Metu Ražinsku ir administracijos padalinių vadovais. Svečiai taip pat viešėjo Marijampolės profesinio rengimo centre, kur bendravo su dėstytojais ir mokiniais, apžiūrėjo klases. Vėliau užsuko į naują gamybinį cechą neseniai atidariusią bendrovę „Sumeda“ (**nuotr.**), lankėsi Suvalkijos pensione.

Susitikime su meru V. Brazium ir administracijos vadovais L. Graužinienė sakė palaikanti tiesioginius merų rinkimus, tačiau su saugikliais, kad kai kurios savivaldybės su įtakingais merais netaptų „kunigaikštystėmis“. Pokalbyje buvo paliestos ES struktūrinės paramos naujojo finansinio laikotarpio galimybės Marijampolei pasinaudoti investicijomis naujosios daugiafunkcės arenos statybai. Savivaldybė sulaukė Seimo vadovų pagyrų kaip „viena iš šviesesnių lyderių šalies regionuose“.

V. Brazys parodė susirūpinimą didėjančiomis gyventojų eilėmis gauti socialinį būstą (apie 700) ir prašė peržiūrėti įstatyminę bazę, kad ilgalaikiams nuomininkams būtų leidžiama išsipirkti būstą. Vaikų teisių apsaugos skyriaus vedėja Nijolė Popierienė prašė svarstyti privalomo švietimo iki 16 metų nuostatą, pailginant šį terminą iki 18 metų, nes susiduriama su opia problema, kai globos namų auklėtiniai išeina į gatves, daro nusikaltimus. Teisės departamento direktorė Violeta Švetkauskienė atkreipė dėmesį į susidariusius teisės aktų skelbimo viešojoje erdvėje keblumus, nes nuo šių metų pradžios neleidžiamas leidinys „Valstybės žinios“.



Ji taip pat siūlė peržiūrėti Valstybės tarnybos įstatymo kai kurias nuostatas, kurios sunkiai taikomos vietos savivaldoje ir komplikuoja administravimo procesą. Savivaldybės padalinių vadovai kėlė ir daugiau problemų, tokių kaip ilgas turto perdavimo valstybei procesas ar numatomi valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo pakeitimai.

Seimo vadovė atsakė, kad daugeliu klausimų jau vyksta aktyvios diskusijos Seime, ir ragino išdėstyti problemas su argumentais raštu.

Profesinio rengimo centre gvildentos jaunimo verslumo, stipendijų dydžio, pedagoginių darbuotojų darbo stažo, bendrabučių atnaujinimo aktualijos.

DIDŽIŲJŲ MIESTŲ MERAI INICIJUOJA ĮSTATYMŲ PAKEITIMUS

Asta Sarapienė

Panevėžyje įvyko didžiųjų miestų merų forumas, kuriame dalyvavo septynių didžiųjų savivaldybių vadovai. Forume, kuriam pirmininkavo Panevėžys, dalyvavo Vilniaus meras Artūras Zuokas, Kauno mero pavaduotojas Vasilijus Popovas, Klaipėdos mero pavaduotojas Artūras Šulcas, Šiaulių meras Justinas Sartauskas, Panevėžio meras Vitalijus Satkevičius, Alytaus mero pavaduotoja Nijolė Makštutienė, Marijampolės meras Vidmantas Brazys.

„Galiu pasidžiaugti, kad Panevėžyje priimtos dvi rezolucijos. Matau, kaskart susikalbėjimas tarp didžiųjų miestų vadovų gerėja. Tikiuosi, kad savivaldos problemas bus sprendžiamos veiksmingiau ir aukščiausiu lygiu“, – sakė Panevėžio meras Vitalijus Satkevičius.

Susitikime priimta rezolucija dėl Koncesijos įstatymo, kurioje siūloma Vyriausybei inicijuoti jo pakeitimą, kad atsirastų galimybė keisti esmines koncesijų sutarties sąlygas (terminus, investicijų dydžius ir kt.), jei tai nepažeistų viešojo intereso ir būtų gautas koncesijų sutartis kontroliuojančios institucijos sutikimas.

Rezolucijoje dėl mokinių, gyvenančių kitų savivaldybių teritorijose, priėmimo į tam tikros savivaldybės lopšelius-darželius, neformaliojo švietimo mokyklas ir išlaikymo didžiųjų miestų merai siūlo Vyriausybei inicijuoti Švietimo įstatymo pakeitimą įpareigojant savivaldybes sudaryti sutartis dėl perduodamų paslaugų apmokėjimo.

Dėl socialinių pašalpų mokėjimo svarstyta iniciatyva pinigine paramą (socialines pašalpas ir kompensacijas) teikti pagal šeimos



ar žmogaus faktinę gyvenamąją vietą. Tačiau po diskusijų nutarta šį siūlymą dar kartą aptarti su specialistais, kol kas paliekant esamą tvarką.

Rezolucija „Dėl statinių estetinės išvaizdos užtikrinimo, terlionių nuo pastatų fasadų nuvalymo“ miestų vadovai norėjo reikalauti teisės aktų pakeitimų, kad pastatų savininkai privalėtų užtikrinti pastatų estetinę išvaizdą ir didėtų baudos už statinių terlijimą dažais. Šią rezoluciją nutarta tikslinti ir pasirašyti vėliau.

Kitą posėdį numatyta surengti Seime ir išdėstyti aktualias problemas Seimo ir Vyriausybės nariams. Didžiųjų miestų forumas yra neformali organizacija, jo susirinkimai vyksta kas ketvirtį. Šis susirinkimas – ketvirtasis. Prieš tai forumai vyko Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje.

PALANGOJE STARTUOJA ANTRASIS ATNAUJINIMO ETAPAS

Jurgita Vanagė

Palangoje startuoja antrasis daugiabučių namų atnaujinimo etapas – jau pasirašyta savivaldybės administracijos ir UAB „Terma Consult“ sutartis dėl 58 kurorto daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) energinio naudingumo sertifikatu ir investicinių planų parengimo.

Pasak savivaldybės administracijos direktorės Akvilės Kilijonienės (**nuotr.**), labai svarbu, kad rengiant daugiabučių namų atnaujinimo energinio naudingumo sertifikatus ir investicinius planus būtų glaudžiai bendradarbiaujama su atnaujintųjų namų atstovais: „Mūsų prašymas – kuo daugiau bendrauti su gyventojais, kad daugiabučiams namams atnaujinti skirtos lėšos būtų panaudotos tinkamiausiai. Savivaldybės administracijos specialistai šiame procese, be abejo, taip pat dalyvaus.“



Sutartį pasirašęs „Terma Consult“ direktorius Vyckintas Šuksteris pripažino, kad per kelis mėnesius parengti 58 daugiabučių namų modernizavimo energinio naudingumo sertifikatus ir investicinius planus – didelis darbas: „Terminai labai trumpi, o objektų – nemažai. Juolab kad Palanga turi specifinę problemą – dalis butų žiemą yra negyvenami, tad šaukiant namo gyventojų susirinkimus gali kilti problemų dėl kvorumo. Tačiau turime patirties – esame parengę analogiškus dokumentus daugeliui Druskininkų, Alytaus daugiabučių namų, dirbome ir kituose šalies miestuose.“ Pagal pasirašytą sutartį 58 kurorto daugiabučių namų atnaujinimo energinio naudingumo sertifikatai ir investiciniai planai turi būti parengti iki rugsėjo. Tuomet savivaldybės taryba patvirtins Palangos energinio efektyvumo didinimo daugiabučiuose namuose programą ir paskirs šios programos įgyvendinimo administratorių. Išklausus gyventojų nuomonę ir atsižvelgus į ją bus perkami projektavimo darbai.

Palangoje daugiabučių namų modernizavimo darbai jau gerokai įsibėgėjo – iki šių metų pabaigos kurorte planuojama baigti pirmąjį atnaujinimo etapą, kurį įgyvendinant bus atnaujinta 16 kurorto daugiabučių namų. Šiuose namuose bus apšiltinti pastatų stogai, sienos ir cokolis, rūšio perdangos, įstiklinti balkonai ir pakeistos lauko durys, pakeisti šilto ir šalto vandens vamzdiniai ir modernizuoti šilumos punktai. Bendra 16 namų atnaujinimo vertė – maždaug 9,7 mln. Lt.

IMPULSAI PASIENIO REGIONO EKONOMIKAI



Kristina Miškinienė
Seimo narė

Mielas skaitytojau, kartu su Jumis išgyvenu dėl didelio nedarbo, darbo vietų trūkumo, mažų atlyginimų, gyventojų skaičiaus mažėjimo, ypač kai kuriose savivaldybėse. Todėl nutariau pasidalyti su Jumis mintimis, kurios buvo pasakytos Alytuje surengtoje regioninėje konferencijoje-apskritojo stalo diskusijoje „Impulsai pasienio regiono ekonomikai: patrauklūs verslo projektai, parama iniciatyviems, motyvacija dirbti legaliai“. Atidarydamas konferenciją Ministras Pirmininkas A. Butkevičius pažymėjo, kad vis dar trūksta centrinės, regiono, vietos valdžios, verslo ir kitų socialinių partnerių bendradarbiavimo mažinant esamus socialinius-ekonominius skirtumus regionuose, savivaldybėse. Alytaus apskrityje šiuo metu nedarbas vienas didžiausių šalyje, ypač Alytaus ir Lazdijų rajonuose. Šiame regione taip pat sparčiausiai mažėja gyventojų.

Atnaujinimas ir šilumos ūkio pertvarka – rinkos lokomotyvai

A. Butkevičius patikino, kad Vyriausybė 2014–2020 m. ketina toliau tęsti daugiabučių namų, viešos paskirties pastatų atnaujinimą, šilumos ūkio pertvarką, taip skatindama vidaus rinkos augimą. Tad savivaldybės jau dabar turi rengti šios srities investicinius projektus. Alytaus darbo biržos direktorius Regimantas Mačiulis paminėjo, kad krizės metu Alytaus miestas statybos ir pramonės sektoriuje prarado 6 tūkst. darbo vietų. 2013 m. regione užregistruota 15 tūkst. bedarbių, o laisvų darbo vietų yra tik 10 tūkst. Deja, Darbo biržoje registruojama trys ketvirtadaliai tų pačių asmenų, iš kurių daugiau kaip pusė neturi tinkamos kvalifikacijos ir noro dirbti.

Vyriausybės Ekonominį pažeidimų ir korupcijos skyriaus vedėjas Nerijus Genys apibūdindamas Alytaus regioną pažymėjo, kad jame didžiausias visoje šalyje pakantumas kontrabandai. Į tai reikia atkreipti ypatingą dėmesį. Svečias taip pat įvardijo naujas nelegalaus darbo formas: darbdaviai jau vis mažiau moka „vokeliais“, įformina darbuotojus dirbti puse etato, nors dirbama visu etatu, taip pat darbuotojai verčiami dirbti viršvalandžius, poilsio dienomis.

Ko nori investuotojai

VšĮ „Versli Lietuva“ vadovas Mantas Nocius pažymėjo, kad Alytaus regione sukuriami tik 3,3 proc. šalies bendrojo vidaus produkto, pritraukiama tik 0,9 proc. tiesioginių užsienio investicijų. Supažindinęs susitikimo dalyvius su paramos verslui 2014–2020 m. prioritetais jis pažymėjo, kad ketinama remti didelę pridėtinę vertę kuriančius verslus, skatinti investicijas į verslo inovacijas, plyno lauko investicijų pritraukimą, užsienio eksportą ir didinti konkurencingumą. Siekdami pritraukti užsienio investicijas savivaldybių vadovai kartu su verslo organizacijomis turi atkreipti dėmesį į tai, kas svarbu investuotojams: kvalifikuotą darbo jėgą, rinkų ir klientų artumą, infrastruktūrą ir logistiką, darbo kaštus.

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas Robertas Dargis paminėjo, kad norint pakeisti esamą padėtį savivaldybių merams būtina nuolat bendradarbiauti su VšĮ „Versli Lietuva“, „Investuok Lietuvoje“, paruošti infrastruktūrą, darbo jėgą būsimiems investuotojams, aktyviai dalyvauti Lietuvos ir užsienio verslo misijose. Regiono verslo atstovai supažindino svečius, su kokiomis problemomis susiduria: neprivažiuojama prie verslo objektų, prasta logistika, trūksta sąveikos tarp regione veikiančių mokymo įstaigų, dalis darbuotojų mieliau renkasi pašalpas negu darbą.

Dėmesys smulkiąjam verslui ir žemdirbiams

Alytaus rajono meras Algirdas Vrubliauskas pasakojo, kad atsižvelgdama į didelį nedarbą rajone savivaldybės taryba 2014 m. biudžete numatė 110 tūkst. Lt paramą

smulkiąjam ir vidutiniam verslui (3 tūkst. Lt – 1 darbo vietai), 200 tūkst. Lt paramą žemdirbių programai. Rajone daug dėmesio skiriama pasienio bendradarbiavimui, skatinant verslumą, taikomos žemės ir nekilnojamojo turto mokesčių lengvatos, dėl mažų atlyginimų finansuojamas rajono gyventojų nuvykimas į darbą ir grįžimas iš jo iki 30 km, steigiamas kukurūzų auginimo kooperatyvas.

Lazdijų meras Artūras Margelis pranešė, kad ketina per gyvulininkystės didinimo programą kartu su vokiečiais rajone sukurti 200 šeimos ūkių. Jis taip pat pasiūlė diferencijuoti ES paramos intensyvumą: ten, kur didelis nedarbas, taikyti savivaldybei 0 proc. bendrąjį finansavimą, o verslui – 20 proc. Druskininkų meras Ričardas Malinauskas paprašė Vyriausybės paramos, kad apleistus pastatus būtų galima pritaikyti minimaliai verslo infrastruktūrai sukurti. Taip pat pažymėjo, kad savivaldybėms sunkiai sekasi bendradarbiauti su Mokesčių inspekcija kovojant su šešėliniu verslu.

Papildys Užimtumo didinimo programą

Apibendrinamas konstruktyvų susitikimą Alytuje Ministras Pirmininkas pažymėjo besitikintis, kad kai kurie pasiūlymai bus įrašyti į Lietuvos užimtumo didinimo programos įgyvendinimo priemones. Taip pat jis sakė, kad siekiant didesnio ES struktūrinės paramos efektyvumo kuriant naujus viešos paskirties objektus savivaldybėse būtina įvertinti, ar po jų atidarymo nepadidės bendra našta bendruomenei, ir gauti jos sutikimą.

Tikiuosi, kad visos bendruomenės įvertins konferencijoje pareikštas pastabas, pasiūlymus, įžvalgas ir kartu su vietos valdžia ims aktyvių veiksmų rajonų socialinei-ekonominei padėčiai gerinti.



Mečislavo Šrepanavičiaus pieš.